

Dystynkcje muzyczne

INSTYTUT
FILOZOFII
I SOCJOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Henryk Domański

Dariusz Przybysz

Katarzyna M. Wyrzykowska

Kinga Zawadzka

Dystynkcje muzyczne

Stratyfikacja społeczna
i gusty muzyczne Polaków

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2021

Recenzenci:

dr hab. Adam Bartoszek, prof. UŚ

dr Michał Cebula

Redakcja i korekta:

Marcin Grabski

Projekt okładki:

Katarzyna Juras

Zdjęcie na okładce: Adobe Stock (abstract)

Copyright © 2021 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Sp. z o.o.

Projekt został sfinansowany ze środków

Narodowego Centrum Nauki w ramach projektu OPUS 13

nr rejestracyjny 2017/25/B/HS6/01929

„Dystynkcje muzyczne. Gust muzyczny i stratyfikacje społeczne
a procesy kształtowania się stylów życia Polaków”

ISBN 978-83-66849-10-5

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel. 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej, w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Jerzy Łazarski*)

Druk i oprawa: www.druk-24h.com.pl

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1. Stratyfikacja muzyki i stratyfikacja społeczna ...	15
1.1. Przemiany kultury muzycznej	16
1.2. Praktyki kulturowe i stratyfikacja klasowa	21
1.3. Kultura „wysoka” i kultura „niska”	29
1.4. Legitymizacja stratyfikacji kultury	32
1.5. Dynamika gustów muzycznych	37
1.6. Wnioski	40
Rozdział 2. Różnice w sposobach spędzania czasu wolnego	42
2.1. Aktywności czasu wolnego	43
2.2. Zróżnicowanie wzorów spędzania czasu	49
2.3. Podziały związane z miejscem zamieszkania, wiekiem i płcią	60
2.4. Syndromy czynników	67
2.5. Wnioski	73
Rozdział 3. Zróżnicowanie gustów muzycznych	75
3.1. Praktykowanie gustów muzycznych w instytucjach kultury	76
3.2. Pozainstytucjonalne praktykowanie gustów muzycznych	83
3.3. Mapa utworów muzycznych	89
3.4. Słuchanie muzyki w połączeniu z innymi aktywnościami	107
3.5. Wnioski	113
Rozdział 4. Wpływ pochodzenia społecznego i szkoły na gusty muzyczne	116
4.1. Wpływ pochodzenia na znajomość i lubienie wyrafinowanych gatunków muzycznych	118

4.2. Wpływ pochodzenia na wiedzę muzyczną	126
4.3. Wpływ pochodzenia na praktykowanie kultury muzycznej	130
4.4. Wpływ pochodzenia społecznego za pośrednictwem szkoły i pozycji klasowej	133
4.5. Wpływ szkoły na gusty muzyczne	136
4.6. Wnioski	139

Rozdział 5. Homologia struktury klasowej i gustów muzycznych	141
5.1. Zróznicowanie związane z rodzajami muzyki	142
5.2. Stratyfikacja klasowa a różne preferencje muzyczne	148
5.3. Wpływ pochodzenia społecznego na lubienie muzyki poważnej, jazzu, rocka, disco polo i innych gatunków . . .	158
5.4. Oddziaływanie wykształcenia i pozycji klasowej	173
5.5. Wnioski	176

Rozdział 6. Omniworyzm pod względem aktywności i upodobań muzycznych	179
6.1. Czym jest omniworyzm i z czego wynika	179
6.2. Odmiany omniworyzmu w Polsce	184
6.3. Zależności między rodzajami omniworyzmów muzycznych	188
6.4. Stratyfikacja omniworyzmów muzycznych	192
6.5. Mechanizmy stratyfikacji klasowej	201
6.6. Wnioski	211

Rozdział 7. Wpływ wzorów ruchliwości społecznej na gusty muzyczne	213
7.1. Hipotezy dotyczące oddziaływania ruchliwości na lubienie lub nie lubienie muzyki	213
7.2. Dystanse kulturowe a ruchliwość społeczna	220
7.3. Wpływ ruchliwości społecznej na gusty muzyczne w zależności od wieku	234
7.4. Efekt socjalizacji i adaptacji do nowych środowisk	243
7.5. Wnioski	247

Rozdział 8. Podobieństwa i różnice między małżonkami i osobami pozostającymi w związkach partnerskich a gusty muzyczne	248
8.1. Homogamia, heterogamia i lubienie muzyki	249
8.2. Oznaki awansu i degradacji małżeńskiej w lubieniu muzyki	252
8.3. Różnice między oddziaływaniem męża i żony	264
8.4. Wnioski	269
 Zakończenie	 271
 Aneks metodologiczny	 277
Budowa kwestionariusza	277
Schemat doboru próby	280
Wskaźniki wykorzystywane w analizach	283
 Bibliografia	 289
 Noty o autorach	 306
 Spis tabel i wykresów	 307
 Indeks osób	 314